

امور اداره و تحریریه سنه سلانیکی  
توفیق افندی نظارت ایدر .

ادبیات ، فنون و معارف و مطایبان  
ادبیه و شئون معارف و ترقیدن بحث  
ایدر . تنویر افکاره خدمت ایلر .

# مجموعه ادبیه

۱۷ ۱۳

امور اداره و تحریریه سنه متعلق خصوصیات  
ایچون توفیق افندی به مراجعت اولنور .

در سعادت و ولایات شاهانه ایچون بر  
سنه لك آتونه سی یگری بش غروشدور .  
آتونه اجرنی برینه بوسته بولی قبول  
ایدیلیر . مرکزى شمعدىك باب عالی  
جاده سنده عطار بورغاکی افندیك  
دکانیدر .



مغول خانى هلاكو بغدادى فتح  
ابتد كند صكره بوايى برنس مومى اليك  
تزدت كشمشدر. هلاكو خان بونلرى  
برمدت تزدتد آليقوقدن صكره سن  
رشد واصل اوله جقلىرى زمانه قدر  
اداره اموراتك اوزره وزيرى سايمان  
بروانهك ايفاي وظيفه نيابت ايتمى شرطيله  
ايكى برادري آناطولى به كوندردى. لكن  
ايكى برادر آناطولى به كلهرهك تاسيس  
حكومت ايدر ايتز آزالرند يينونت  
حاصل اولدى. ركن الدين زمام حكومتى  
بتون بتون انه كپيرمش اولديغندن عز الدين  
ولا علائيه واورادن ده قسطنطينيه به  
فرار ايلمشدر. لكن بيزانس امپراطورى  
زان لاسقاريس قسطنطينيه فرنگ  
استيلا سندن تخليص ايلديكى برزمانده  
هلاكو خانك آناطولى به استيلا سنى خبر  
آلمش وبركون كندى مملكتهك ده دوجار  
استيلا اوله جغندن قورققده بولتمش  
اولديغندن عز الدين حمايه ايدمه جكنى  
قطعا بيان ايلمشدر.

لاسقاريس وفات ايتدكدن صكره  
بيزانس تختت قاعد اولان امپراطورده  
عز الدين استانبولده اليقويه ميه رق  
عائله سيله برابر سفينه به بالار كتاب  
(اينوس) كوندرمشدر. بعض تاريخلر  
عز الدين استنجا مقصديه قسطنطينيه ده  
بولدني صره لرده بيزانس حكومتك  
ضعفى آكلابه رق برضربه ده بو حكومتى  
ضبط ايتك ايجون كندى سرعسكرى  
بهادرعلى وميراخورى اوغوزلى بك ايله  
بالا تفاق برتشدده بولتمش اولديغنى روايت  
ايتكده اولدقارندن ميراخورك كوزلرينه  
ميل چكلمسى وسرعسكرك اعدام اولمى  
وركن الدين ايله عائله سك اينوس قلعه سنده  
اقامت مامور ايدلمى نه دن ايلرى كلديكى  
آكلانيله بيلير. فقط شوراسى ده سايمان  
دقدركه عز الدينك قسطنطينيه ده بويلا  
برتشدده بولنديكى يالكز سلجوقى  
تاريخلرند محرواوب بيزانس تاريخلرند  
بوكدادر بركونه ده تصادف ايدلمه مشدر  
هرنه ايسه عز الدين مدت مدته  
اينوس ده محبوس قالمشدر. بر آزالق قرار  
ايدوب ده قسطنطينيه به كشم ايسه ده  
اوسره ده قبحاق وقريم تانارلى حكمدارى  
احقاد وجنكيزدن بركه خان غايت شدلى  
برقيش اتاننده ملونه نهرينك باشدن  
باشه انجماد ايتش اولمشدن بالاستفاده  
روم ايلي به كچوب تاقسطنطينيه اوكنه قدر

ايلر ايلمش بولنديغندن عز الدين بوندن  
بالاستفاده حكمدار مومى اليه النجاء  
آنكه برابر قريه عزيمت ايلمشدر.

ركه خان مملكته عودتده قزى  
عز الدينك تنكيح ايلمشدر. عز الدينك  
بر اوغلى قسطنطينيه قالمشدر.

عز الدينك برادري ركن الدينك كنجه  
مغول حكمدارى آباخان طرفندن ويريلن  
امر مخصوص اوزرينه نائب حكومت  
سايمان بروانه كنديسنى عدم آباءه كوندرمش.  
برينه درت ياشندهكى اوغلى غياث الدين  
كيخسرو نالى كچيرمشدر. كيخسروك  
والده سى زوجنك وفاتندن صكره امرادن  
بريسيله ازدواج ايتش اولديغندن مومى  
اليه كيخسروسن رشده واصل اولنجه به  
قدراون سنه كال عدل واقتدار ايله اداره  
امور ايلمشدر. لكن حاكم مصر قلاون ايله  
ايتديكى بر محاربه ده مغلوب اولوب آباقا  
خان خصمى اولان حاكم مومى اليه ايله  
كيخسروك خفيا عقد اتفاق ايلدقارندن  
شبه لشمش وبونك اوزرينه مومى اليه ده  
اعدام ايتدبرمش اولديغندن سلجوقيه  
دولتى اغتشاش عظيم ايجنده قالمشدر.

مابعدى وار

سوم

تزين

حواس بشردن ايككى سامعه ايله  
باصره صنایع نفيسهك وجود بولمسه  
آلت اولمشدر. بونلردن باصره رساملى  
هيكتراشلق وامثال صنایع سامعه ايسه  
موسيقى ايله تفنيناك حصوله بادی اولمشدر.  
ارزوى تزين دنياك هر كوشه سنده حتى  
بالفرض فوته زينلر كي صنایع خيسهك بيله  
هيچ برينه وقوفلرى اولمايان اقوامده بيله  
موجوددر.

انسان مو ادخارجيه دن اول كندى  
وجودنى رسم وحت ايتمشدر. كوزل  
اولمق. يعنى وجودينك شكل. لونيله كرك  
كندى وكرك ديكرلى اوزرنده لطيف  
وحس كوزل برتائير وجوده كتيرمك  
ارزوسى انسانلر مختص دكلدر. حيوانانك  
قسم اعظمى ده. بالخاصه جفتلشمه زمانلرند  
بوازرونى حس و اظهار ايلرلر. بوحقيقت.  
تويلرني كال اهتمام ايله تنظيم ايدن. الوان  
قيمتدارينك شمععه سغه تفيد كوسترن  
برجوق قوشلرده دها جلى بر صورتده  
نمايان اولور. كوكرچين. هندی ودها  
سارلرينك برنده آملرى. قبارمه لرى ده  
بو حالن ايلرى كليز. فقط شمعى به قدر

كوزلشمك اوزره تزينسات خارجيه به  
مراجعت ايدمك بر حيوانك وجودى  
تصور ايدلمه مش ايدى. يالكز بكي كنده  
برنوع قوش موجود دركه كنديسنه هيچ  
براهيت ويرمديكى حالده معاشقه كونلرنده  
يارلاق چيچكلر. ملون طاشلرله عادنا  
برباغچه وجوده كتيرير. بوباغ ارمنده  
كوجوك برلانه انساني ده اونوتمز. بو آشيانه  
محبتهك ختامنده ايسه آلايش ظاهرى به  
اسير ايتك اوزره سوكيليسنى اورايه كونور.  
حال بوكه مخلوقاتك ذكيسى اولان  
انسان كوزل اولمق ويا اوصورتله كورونمك  
اوزره وسائط متعدده به مراجعت ايدر.  
بو وسائطك اجناس مختلفه بشر آرمنده  
صورت تداركنى بيلوب اوكرتمك ده  
اولدقه جالب مر اقدر. وسائط مذكوره  
متعدد اولمقله برابر قابل تصنيفدر.

ابتدائى انسان وجودينك عريانلغندن  
استفاده ايله تزينسانهك زياده الويرشلى  
اولان قسمى ترسيم ويا نوشيم صورتيه  
تجمله جالشمشدر. ايشته بوجه ايله ترسيم  
وتوشيم ايلك وجه تزين اولوب تولد  
صنایعده رسم خطى ولونيه مطابقت  
ايتمشدر. تحت الارض تحريات اتانسته  
تصادف ايديان اسكللر كيكلرند كوريلن  
علائم لونيه. اوزرلرنده بولسان اصداق  
يچريه دن تزين ارزونك تابدات ظهور  
آمدن طبع بشرده موجود اولدني  
آكلانيله بولر.

تزين ايجون دها ايلرى به وار ايلمشدر:  
بوازروى ميرمك حصول ايجون انسان  
بعض اعضاسنى قطع. بعض اشكال طبيعيه سنى  
تغيردن بيله چكيمه مشدر.

نهايت مدنيتك توسعه باشلا دني  
ممالكده انسانلر كوندن كونه تلبسه  
آليشور. يوزلردن اورسملر. اوشكللر  
قالقيور. قطع عضو. تغير شكل همان بتون  
بتونه اونوتيلور. حس تزين. بوزمانده ده.  
اوعصره مختص وقابل نقل مزينات ايله  
ميدانه قونيور.

بومزيناتك بر قسمى مجوهر اندركه بوده  
اوفق تفك قطع عضولر باعث اوليور.  
قسم ديكرى اولدقه صنعتكارانه بر صورتده  
صاچلرني دوزلتمك وبالخاصه هر كون  
طرزنى تغيره لونى تبديل خصوص سنده  
خارقه لر اظهار ايديان ملبوساتدر.

•••

دوز كون. نوشيم

اقوام وقبائل مختلفهك عادات  
واخلاقه ايمان نظرايله تزينك اساسلى

تجهرى ايدلديكى تقديرده هب اسلافك.  
حتىك ابتدائى انسانلر كنجمل ايجون  
عيني وسائط واسوله مراجعت ايتدكلى  
كوريلهرك بونك فطرى بر آرزو اولدني  
آكلانيله بولر.

بتون ماليزيا اهاليسنك قرمى رنگه  
قارشى بر حرمت و محبت مخصوصه لرى  
وارددر. قرمى رنگ ورن بر طاقم حيوانات  
بحريه يا غريله وجودلرني طلا ايدرلر.  
اوسترالياك بر قسم اهاليسى اكلنجه ويا  
ضياقه كيمه دن اول كوكساريله بجاقلرينه  
قرمى وبياض بويارلرله خاچوارى خطلر  
رسم ايدرويا ايتدبرلر. كنديسنى بوجه  
ايله تزين ايدن بر اوسترالياينك كبر  
وعظمتندن يانه واريلماز. اكلزى اقوام  
وحشيه ده اولدني كي اوستراليا قاديئلى  
اركلرينه نظراً دها آرسوسله نيرلر.  
اوستراليا اركللى حربدن اول توالترينى  
بيارلر. يكي قالدونياده قرمى رنگ اودرجه  
مقبول اولماقله برابر قيور جق صاچلرينه  
كيرجسله دائى بر قرمى رنگ ورمكه.  
چاليشيورلر.

ايشته عصرلرله سوروكله نوب كلكده.  
اولان شوعات بوكونده موجوددر.  
وكوريليوركه زمانزده كي دوزكون و آلكلر  
اسلافك و حال حاضرده كي اقوام وحشيهك  
عادتلرندن براتر. بر نمونه در.

توشيمه كنجبه بوده اقوام سالفهك  
واليوم موجود بعض قبائلك كنديلرينه  
كرك زينت وكرك دهشت ويرمك اوزره  
استعمال ايتدكلى بر عادتدر. غير قابل  
مقاومت برسوق طبيعى انسانلر دهشت  
ولطافت حسى ايجنده ازيبور. توشيم.  
وقتيه جنكاورلر بر علامت مخصوصه سى  
ايدى. نشانلر كوكسه تعليق اولماز. وجوده  
حك ايديلير ايدى.

بوندن آلى بيك سنه اول مصرده  
فرعونك مىراى خلقى ده وجودلرني توشيم  
ايدرلردى. بو حال اسكى يونانيلرله بى  
اسرائيلك ده دست تجريره سندن دور  
قاله مشدر. ازمنه متقدمه ده بعض اقوام  
يپنده اسرا. محبوسين و ملتجبلر توشيم  
ايديلير ايدى. سزارك روايتنه نظراً بعض  
محاربلىر هكام اغتشاشده دها زياده دهشت  
ويرمك اوزره يوزلرني ماوى به  
بويارلر ايش. وقيله فرانسه ايتامخانه لرند  
طبيعه لرى طوغان جوجقلىرى توشيم



ایدرلر ایدیسده بو، بالاخره اولادلری  
آلغه کان والدلرک، بر دیگرینک اولادینی  
آلمه لری ایچون یالامش بر احتیاطدر .  
مالیزیا لره کلنجه بونلر افراطه وارماتله  
برابرینه عادات قدیمه لری ده ترک ایتمزلر .

\* \*

« صورت توشیم »

تاسمانیا و آسترالیاده ارکک، قادی  
کسکین بر طاشله کو کسلری، قولاری،  
اوموزلری، بچاقلری بر طاقم خطلر،  
موازی جیزکیلرله توسیم و بونلری پارلاق  
رنکلرله تلون ایدرلر . بکی کینه واکا  
جواراقوام ترین ایچون وجودلری عینی  
صورتله توسیم ایدرلر .

عملیات توشیمیه پولیزیا ده کثرت  
و مهارتله اجرا ایدينور . مالیزیا یله پولیزیا ده  
بو عملیات مختلف جسامتده بابیلور . مالیز  
یالیره توشیم تلقیح ایله اولور؛ فقط  
تلون عقلری نه بیلرله مشدر . پولیزیا لیرک  
توشیمی ایسه، بالعکس، ایکنه له مه واورالره  
مواد ملونه القاسیله اولور . مالیزیا لیرلر،  
بو عملیاتی سیوری بر طاش، کوپک بالینی دیشی،  
دیگرلرله سیوری اوچلی بر نوع آلت ایله  
اجرا ایدرلر . بکی زه لاندده تلقیح معلوم  
دکدر . ایکنه له مه اصولیه یالارلر . بوندن  
باشقه، مقصدلری ارانه و افاده یه خادم  
بر طاقم اشکال رسم ایدرلر . بووجه ترین  
بک بیوک اهمیت حائزدر؛ بونلر بک چوق  
مهارتله اجرا اولور . بوقطعه لرده مسکون  
اهالی آوروپا لیرله مناسبت پیدا ایتمکدن  
صوکره توشیم، موضوعنک خلافتده،  
امیدک فوقده بربرده قوللانیلیدی شویله که  
آوروپالی مسبونلر بوقطعاتدن بر قسم  
اراضی ساتون آدقلری وقت اورایه حاکم  
قبیله رئیس یوزنده کی خطوط توشیمیه یی  
امضا مقامده سند رسم ایتمیدردی .

بونوشیم بکی زلاندیلرک قرمز یویا  
ایله تلونه مانع اولمز؛ بوباید قادیلر ده  
مساعده و برلمش اولدیفندن بونلر کثرت  
استعمالده ارککلری کریده بر اقبزلر .

پولیزیا ده کی سائر آطه لرده توشیم اولجه  
وشمیدی ده برمدار مفخرندر اشاغی  
صنفده بولنان اهالی ایله جوجقلر بوشرفدن  
محر و مدر . ارکک و قادیلر، فقط بالخاصه  
ارککلر بو واسطه ترینه جوق مراجعت  
ایدرلر . قادیلر کلنجه : بونلر یوزلرند  
بک آز رسم توشیم ایدرلر . ترین آروسی  
بو قدر جقله قلمز، بعض برلرینه  
غریب غریب رسملر یایدیره قی بونلری

کمال خواهش و تفساخله کو ستر برلر .  
بو آطه لرک کافه سند دوومه لر رنکلی  
اولوب اکثر بته سیاه و بعضا ده ماویدر .  
بعض آطه لر اهالیسی ده قالجله لرندن  
مابعدی وار

## آثار وارده

بکقوز صحرا سنده

باد نوروزی ایله اولسونده دریا موج موج  
اولسونی دلده کی عمان سودا موج موج

بکقوز صحرا سنک برکنارندن او صحرائی  
دائر آ مدار احاطه ایله یین جبال زمردین  
اتکاردن طوغری سوزیلوب کیدن  
جوببارک منظره سی نه قدر حزیندر . . .  
روزکارک تأثیریه آره، صره اهترزایدن  
سکود و دیش بوداق آغاجلری ظل لطیفی  
سطح آبه دوشه دیکه کویا طبیعتک مسعود  
ساعتلره مخصوص شوق و شطارتی کو ستر  
بن بو آغاجلرک سایه سنه التجا یتیمکی، اونهرک  
اوقاق، اوقاق جاقیل طاشلری آره سندن،  
بوصونلی قیلرک اوستندن آیشنی سیر  
ایتمکی بک زیاده آرزوایتدیکم ایچون اکثریا  
اورایه کیدر او جوببارک، او خضارتی  
تبه لرک، او آغاجلرک هب بردن تشکیل  
ایتمکلی مناظر عال العالی تماشا ایلرم،  
سنلی هوالرده . . . تنها کونلر ده او  
اختیار آغاجلرک کوکلری اوزرنده و طو .  
روب اطرافه ساعتلرجه نکران اولقی  
بنم کی غریبانک نه بر یونده طولاشدقلری  
سیرایتمک یکانه آملدرد .

تأسف اولور که بعض کیمسه لر  
صانع عالمک بیوکلکنه بربراعت استهلال  
اولان بو صحرائی یالکز جمعه و بازار  
کونلری یاز کونشک حرارتی آتندره برالده  
باستون، برالده مندید، صباحدن اقشامه  
قدر سر سربانه کز مکه منحصر برده  
بونی اولقندن بشقه برشی عدا یتیمورلر .

بن ایام تعطیلیه یی کوچک ایکن کافه  
بورالرده امرار ایدردم بودره کنارلرند  
کچیردردم، اوزمان بیلر هر کسک اهمیت  
و برمدی، لایقانه آدیلرله چیکنه دیک  
بو بدیمه زارک چشم حقیر عرض ایتمدی  
بیکرجه الواح طبیعه قارشو سنده قوه  
مفکره مک اهترازه کلدیکنی . . . روحک  
متهیج اولدیفنی حس ایدردم، عالم نظرند  
طوبراق یقندیسندن بشقه برشی اولیان  
اوطاغلری . . . عادی برصودن بشقه  
اهمیتی بولمیان ایرماقلری بن هر شیدن زیاده  
سوردردم . حالده بوبیلیم!

ربیعک لطیف برکونده بو صحرا ده  
بولقی، سطح آسمانک رنک لاجوردیسی  
اوزرنده آفاقه قوشوشان محشم بلوکلری  
خفیف سیسلر ایچنده نمایان اولان جبال  
عالیه یی، چترازک اورته سنه طوغری  
اوزانوب چیتمش اولان یشیل میللری  
شاهقه لرده اوتلایان قیون . . . کچی . . .  
اینک سورولری دره ساحانی قایلایان  
اشجارک بزمرده اوراقی آراسنده  
اختفا کزین اولان مرغانک روح پرور  
نغماتی، حنکار اسکله سندن توفاده قدر  
اوزانوب کیدن یولک ایکی جهتی ترین  
ایدن کهنسال چنارلرک الباقه نفوذ ایله بن  
قره دکز روزکارلرینک نغمات رانجه دارینی  
بتون زمینی قایلایان متموج بر قالیجه  
زمردین اوزرنده او جوشان خزانیدیه  
اوراقی کورملی، و طاعلرده . . . طاشلرده،  
افقلرده آسمانده نجلی نمون اولان مائر  
قدرت و عظمتی رأی العین مشاهده یتیمیدر .

یشکاهنده طالع لئن اویشیل دریا  
احتساست شاعرانه سی کیم بیلر نه بولده  
تهزیر ایتمشکه، بزم کی غریبلر دکل ناجی  
افندی مرحوم بیلر شویله دیبور :

او قشیا اطفال بهاری ای نسیم دلنواز،  
بحری نظیر ایلسون اولسونده صحرا موج موج  
حاصل ایتدک آرزوسن کوکلک لطف ایلدک  
اولدی حتی جام سرشارمده صهاموج موج  
.....

بکقوزدن:

غریب خرابانی

✽

- رشاد خاکی بکه -

تمی مشکاف . .

بتون . . جهانده کی هر شی بتون؛ خیالده  
بر نمونه غمدر بتون . . . تقرر ایدر  
بنم سو نوک اوتغیلرم زوالده  
باقار کولر بکا قارشی بتون عبوسلر  
وین شکسته امل، مضطرب یشار طور وروم  
افول ایدرنه که امید ایلرم . . هیاهات . .  
قراردی بویه قرا کقلرک ایچنده حیات . .  
بوطالع الم افزا . . . بوطالع مؤلم :

ویرر حیاته بطاات . . ویرر بو عمره کسل  
اوساندم آه . . حیاندن دقیقه عصره بدل  
قلب ایلدی آرقی ترابه ورد امل . .  
غبار مزج وجود ایلدی یازیق او کوزل . .

نه در بو عمر ظلامین . . شباب کریمه نمون . . ؟  
نه در بوطالع واژ کون . . ؟ . . آه محبتده . .  
نصیب یوقی دل زاره . . بویه هب محزون . .  
اسیر کریمه می عمرم بنم سفا لنده . . ؟

بنم بو عمر علیله بر احتیاجم یوق . .  
چکلمه یور باق کز هیچ بو احتضار حیات . .  
انکله قائم ایدی امتداد حسیات  
انکله برسر ایدی بلکه افتخار حیات  
غلطه ی . ندانی

مجموعه

سونوک تمینلر کزه بتون عبوسلرک قهقهه  
زن اولیشی ( عمر ظلامین ) کزی ادراک  
ایده مدکلرندن اولسه کرکدر .

ورقه

محترم مجموعه کز، که شکوفه زار  
مطبوعاتک بر غنجه تودمیده سیدر، شو آژ  
مدت ایچنده عالم معارف و مطبوعات،  
منتسبین ادب و عرفانه ایتدیکی خدمات  
و تشویقات ترقی پرورانه ایله، عمومک انظار  
توجه و شکرانی جلب ایتشدرد .

هر هفته بر صورت نو اکتساب ایدرک  
نکارستان ادبیاتده عرض اندام دلارا  
ایدن « مجموعه ادبیه » حقیقه، رهبر  
معارف اطلاقیه جیباندرد . . . هله . . . تنوع  
آثار، توضیح افکار مزینلرینه برده  
« نبات انتشار » علاوه ایدرک اولور  
ایسه - که بوده شهره سزدر - امثالک  
قات قات فوقده بولک جقدرد . فقط یالکز  
. . . یالکز برجهت قالیور؛ جالب تأسف  
برجهت : « نفاست طبعک معدومیتی . . »  
شوجرات کستاخانه ی طاریلمه جفکزدن  
امینم چونکه حائر اولدیفنی صمیمیت میدان  
بدا هتدهدر .

معلومدر که بر اثر نفیس اوله بیلیمک  
ایچون روحه نه قدر خوش کلک لازم ایسه  
نظرده او قدر لطیف کور و تمیلدر، فوق  
العاده بر اثر فنا کاغذ اوزرینه یازیلرسه،  
دها طوغریسی طبع ایدیلرسه، بالطبع  
حائر اولدیفنی خاصه تأثیر نصف نصفه غائب  
ایدلمش اولور کذا، انی کاغذ اوزرینه فنا  
یازی ایله یازیلرسه عینی نتیجه حصول  
بذیر اولور . یاشوایی سینه بر اثرده اجتماع  
ایدرسه نتیجه نک نه حال کسب ایدر جکی  
آشکاردر . ایشه مجموعه ادبیه ده نام بو  
راده لردهدر؛ کاغدی فنا اولدیفنی لیتده